

Riksdagsförvaltningen
Juridiska enheten

2019 års riksdagsöversyn, 2020/21:URF1

Statens tjänstepensionsverk (SPV) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på avsnitt 10 i kommitténs betänkande.

I avsnittet föreslås att frånvaro vid voteringar med minst 60 procent ska kunna medföra ett återkrav av arvodet. Återkravet ska avse ett helt kvartal och avse hela arvodet. Det innebär således att det kan uppstå ett återkrav av hela arvodet för ett kvartal, oavsett i vilket intervall 0 – 40 procent som närvaron utgjort. SPV har inga synpunkter på förslaget om åtgärd som sådant, huruvida ett sådant återkrav står i proportion till graden av frånvaro, utan lämnar endast synpunkter på förslagets konsekvenser för avgångsförmåner och pension.

Påverkan på avgångsförmåner

Beräkningen av tid för rätten till avgångsförmånerna inkomstgaranti eller ekonomiskt omställningsstöd kan ske bl.a. utifrån ledamotens *sammanhängande* riksdagstid. Av författningskommentaren till 13 kap. 7 § ersättningslagen i betänkandet framgår att om en ledamot har blivit föremål för återkrav under ett eller flera kvartal bryts den sammanhängande tiden. Eftersom det inte anges något om konsekvenser av att tiden bryts vill SPV nämna följande i sammanhanget. Att en period med återkrav bryter den sammanhängande tiden synes medföra att en sådan period kan få olika konsekvenser för rätten till avgångsförmånen, beroende på när under riksdagstiden perioden infaller. Den som har en sådan period i mitten av sin riksdagstid torde få kännas vid en större påverkan än den som exempelvis har perioden i slutet av riksdagstiden.

Exempel: För rätt till ekonomiskt omställningsstöd i tre månader krävs enligt 13 kap 5 § p. 1 ersättningslagen en sammanhängande tid i riksdagen om 1 år. Den ledamot som vid sin avgång suttit i 18 månader och har en period med återkrav i mitten av riksdagstiden kan få sin period uppbruten i 9 månader och, efter avdrag för ett kvartal, 6 månader och har, som förslaget är utformat, därmed inte rätt till ekonomiskt omställningsstöd. Den som har perioden i slutet av riksdagstiden får däremot ihop en sammanhängande period om 1 år och 3 månader och har således rätt till sådant stöd.

Påverkan på pensionsförmåner

Avsikten med förslaget är, så som SPV förstår det, att en period med återkrav ska påverka ålderspensionen men inte sjuk- eller efterlevandepensionen. Detta uppfylls, så som författningsförslaget är utformat, vad gäller sjukpensionen men däremot inte fullt ut beträffande efterlevandepensionen. Efterlevande-

pension kan lämnas efter den som vid dödsfallet var ledamot, efter den som uppbar sjukpension eller efter den som uppbar ålderspension. Så som förslaget är utformat kommer ett återkrav inte påverka efterlevandepensionen efter den som vid sin bortgång var ledamot eller uppbar sjukpension. Däremot kommer efterlevandepensionen efter den som vid sin bortgång *uppbar ålderspension* att påverkas. Det beror på att efterlevandepensionen i det fallet baseras på den utbetalda ålderspensionen (11 kap. 10 och 11 §§ ersättningslagen) och det har inte lagts något förslag om att den ålderspension som efterlevandepensionen ska baseras på, ska beräknas *utan* avdrag för återkrav. Om inte heller efterlevandepension efter den som uppbar ålderspension ska påverkas, bör det alltså utformas ett författningsförslag i den delen.

Med hänsyn till lagens systematik, där efterlevandepensionen i ovan nämnda fall baseras på den utbetalda ålderspensionen, kommer förslaget – att återkravet ska påverka ålderspensionen men inte efterlevandepensionen – innebära att det i princip måste räknas fram två ålderspensionsbelopp; ett för ålderspensionen till ålderspensionären och ett för ålderspensionen som efterlevandepensionen ska baseras på, vilka sedan ska indexeras. Tidsspannet mellan beviljandet av ålderspensionen och beviljandet av efterlevandepensionen kan vara långt. De olika ålderspensionsbeloppen kan komma behöva hållas parallellt under åren alternativt att det vid tidpunkten för beviljandet av efterlevandepensionen görs en beräkning av en ålderspension utan påverkan av återkravet, som indexeras fram till aktuell tidpunkt. Såväl ålderspension som sjukpension och efterlevandepension efter en aktiv ledamot baseras på arvodet. När ett återkrav ska påverka underlaget för ålderspension men inte övriga pensioner kan underlagen komma skilja sig åt. Även om antalet ärenden med återkravperioder kan antas bli få så kommer det krävas någon form av särlösningar i handläggningen, med påföljande merkostnader, när ett ärende uppstår.

Om ålderspensionen ska påverkas

Pensionsrätt tillgodoräknas enligt 9 kap. 2 § ersättningslagen en ledamot för varje månad som han eller hon har fått arvode. Av 9 kap 8 § andra stycket ersättningslagen framgår att om pensionsrätt tillgodoräknas för fler än 360 månader, ska ålderspensionen endast grundas på pensionsrätterna för de senaste 360 månaderna. Om ett återkrav ska påverka pensionsrätten utgår SPV från att pensionsrätt för månader med återkrav inte ska borträknas från de senaste 360 månaderna. Även en månad där pensionsrätten på grund av återkrav uppgår till 0 kronor utgör alltså en månad med pensionsrätt. För att undvika tveksamheter i denna del vore det önskvärt att detta förtydligas.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Maria Humla efter föredragning av verksjuristen Nilla Alestig.

Maria Humla

Nilla Alestig